

Bəzən, bəlkə də yox - zərurətə yol təsadüf-dən başlayır, - desəm yanılmaram, bu qənaəti təbii ki, müşahidələrim təsdiq edir, özümü də istisna etməmişəm. Tarix də, fərdi münasibətlər də beləcə yaranır, hətta epoxal nəticəyə gəlir, yaddaşlara və vərəqlərə köçürülür.

Ötən əsrin 70-ci illərindən başlayan bu tanışlıq, bu gün də mövcuddur, hələ zərrə də olsa ləkə götürməmişdir. Yalnız sevinməyə dəyən faktır XXI əsr üçün!

Əyalətdə doğulan, orta məktəbi Lenkeranın Geranotük kəndində başa vuran, ali təhsilini Bakıda Dövlət Universitetində alan, bir müddət bu şəhərdə çalışan və yenidən doğma obasına qayıdan istedadlı şair Elşad Səferlinin mənimlə tanış etdiyi, o da istedadlı olan yazıçı Qafar Cəfəri haqqında xoş, nikbin təəssüratə iyilənməyə zərurət kimi yanaşaram...

(Övvəlki ötən sayımızda)

Şairin haqlı gileyidir ki, "Sairə ölüm yaraşır" şeirini "Nar çiçəyi"ndən bir il sonra (2018) yazdı. Bütün zamanlarda qələmi qalmaqallı olan şairləridir. Bu maddi və poetik haqqı Elşad Səferli həmişə poeziyasında təsvir etmişdir. Oxucularına xatırlamaq istədim ki satirfinin müəllifi: Elşadla tanışlığımın (o vaxt tələbə idi) və sonralar "Maarif" tədris - elmi nəşriyyatda uzun illər çalışdığım vaxtda (ələcə də sonralar) çətin həyat yolu keçmişdir, lakin sarsılmamışdır, poetik və elmi yaradıcılığını uğurla davam etdirmişdir. Poeziya fikri və zövqü ovsunlayan sehr aləmi kimi baxmışdır, yüksək bədilik axtarmış və nail olmuşdur. Elşadın şəxsi hünəri - həyatı bütün çılpaqlığı ilə sonacın istehlak - fərdi obyektinə çevilməmişdir: xoşbəxt ailə liden, şeirinin sükançısı olmuşdur, bu istedadı və zəhmətliə uğurlanmışam, ustadlıq missiyamdam uzaqlaşmamışam.

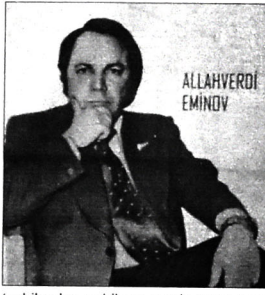
Qayıdram məllabə: "Sairə ölüm yaraşır" fikrində qetilik axtarmamışam, sualla da qarşılaşmamışam.

Sevmə sairii, gülüm, sevmə!
Sairə dard - qəm yaraşır.
Şairə son nəfəsə də
Kağız - qələm yaraşır, - demək
o haqqdır, bas:

Əsil şairlər içinde
Varmı bəxtəvər biri olan?
Tənha, atılmış olanın
Qəbri üstə varmı gələn? -

Sualına birmənalı cavab axtarmadım: çünki şairin fərdi müşahidəsindəki akselativliyi - ruhi həyəcən, cəmiyyətdə gedən mənavi bözleşmə, dis-funksiyalı - sonuqluq. Elmi şərhə bəs vermərəm: onun karakterindəki həssaslıq və özünün şairlik xisletini unudulmuş

Manə dəniz bağışlayan şair...

(yubileydən yubileyə xatırlanmaq hələ hər şey deyil) şairlərə şeirlər həsr etməsi fikirlərinin təsdiqidir. Şəker Astanay, Vaqif Hüseynova, Camal Yusifadəyə, Əli Kərimə və başqa söz adamlarına şeirlər ithaf etməsi təsədufi deyil. Bu "Kimsəsiz olanları hörmətlə qəbul et, Allah" Elşadın valvarışı deyilimi?

Bir qərib şair də öldü -
Yəqin deyənlər olacaq:
"Kimi vardı yaşasın..."
Xoşbəxt şair gördünüzümü? -
Nə yazdı, zülümdən yazdı,
Şairə zülm yaraşır.
Atasız, anasız şairə,
Bacısız, qardaşsız şairə,
Dostsuz, sirdaşsız şairə,
Kimsəsiz qərib şairə
Əlbəttə, ölüm yaraşır!

Elşad Səferlinin potik yozumunda insanın hansı yaşında olursa kimsəsizliyi mənavi faciədir, tənhalıqdır, xüsusən, yaradıcı insanları pessimizmə aparır, amma bir nüans var ki yazıb - yaradır, hissələrinin bölüşdürür. Faciə odur ki, insan yaşının ötüşən illərində yaxın dostlarını, həmkarlarını fəlen yox, ruhən itirir, on illərlə altıdığı səsin həsrətini çəkir. Elşad Səferli şeirində bu hissələrin poetik mənəli keçici deyil.

Şairin yaradıcılığında yeni nəfəs, poetik tərəvət, axtarış həvəsi sönmür, bu, elmi fealiyyətində də özünü bürüzə verir. Poeziyasında sonet, xokklər, kiçik lövhələr geniş vüsətini tapır.

Haşiyəyə çıxardım ki: Yaponları da xatırlayıram. Çinlilər qərib olmasa da onlar da mənim zəkama qida vermişlər. İndiki dövrdə biz Almaniya kimi Yaponiyani da. hərbi ölkə kimi tanıyıraq. Artıq neçə yüzilliklərdir ki, itağullı, qetiyətli və ilhamlı həyata istiqaməllənmiş Hindistan və Çinə bəzidən mənim ayri hesab olunmayan bir gül Yaponiyada göz çölləyir. Mən hesab edirəm ki, dzen bir xalqın əldə ede

biləcəyi ən qiymətli xoşbəxtlikdir. Bir də məni sadə və qısa olan Yapon poeziyası heyretləndirdi. Əgər yaponları oxusan, müasir alman lirikasını oxumasın, çünki bizim şeirlər çox şişirdilmiş və mənasız görünəcək. Yaponlar on yeddi hecalı şeir vəznini fikirləşib tapıblar. İncəsənətin dark edilməsinin əsaslanmasından onun çox şey itəcəyini başa düşürdülər. Məsələn, ne vaxtsa bir yapon şairi cəmi iki cümləlik şeir yazıb. Şeirin meğzi bundan ibarətdir ki, qar yağmış meşədə gavalı ağacı çiçəkləyib. Şair seiri qiymət verə biləcək birinə göstərmiş, o da söyləmiş ki, "bir budaq yeter". Tənqidin necə doğru olduğunu dark edib, dost məsləhətinə qulaq asmış və onun şeirlərini bugünkü gün də unudulmamışdır.

Elşad sadəcə yığılan mülki - mianur jərinə şeirlər yazdı. Qəriblik ağrısı nədən yazılan şeir:

Uzaqdan baxmasan yaxın dağın heç
Üzəmetli, boy - qədəri bilinmez.
Uzaqlığın özündə var qəriblik -
O, olmasa Vətən qədrini bilinmez.

- 0 -

Allah verən xoşbəxtlikdən
Həmişə düz bülüm düşür.
Süfrəndə yemiş kimidir,
Hərəyə bir dilim düşür.

Elşad Səferli yaxın - uzaq dostlarını unutmur və onların xarakterindən gələn keyfiyyətlərini bütövləşdirib şeirin predmetinə çevirir. Əyalətdə yaşayıb yaradıcılıq istedadlı şair, dəyərlı ziyalı Qardaşın Ferziyə həsr etdiyi "O, təkcə Qardaşın deyil" şeiri məni uzaqlara apardı:

Onunla Lenkeranda Elşadla görüşlərimi xatırladım çay stolu arxasında, səmimiyyəne, dünyagörüşünə, ədəbi savadına heyran qaldım. O, gencələr örnəkdir: çünki pedaqoqdur, vətənpərvərdir, haqq sözüni boğan deyil, yixilan kimsəsizə dayaqdır, "qardaş" dediyi dostları ilə tən Qardaşxandır.

Dözməz heç Vətəndən uzaq,
Ömr edər mənimdən uzaq.
Hiylədən, fitnədən uzaq -
Gen qardaşdır bu Qardaşxan.

Pula, zərə baxan deyil,
Evlə tikər, əv yixan deyil,
O, təkcə Qardaşın deyil -
Xan Lenkeranın xan oğlu.
Xan qardaşdı bu Qardaşxan.

Elşad Səferlinin şeir dünyasına varmaq hər bir adillikdə böyüklük görə,

zamanın ziddiyyətlərinə qarşı həssaslıq göstərmək, insan geninə işləmiş paxilliq və sənət qısqançlığı yüksək poetik nümunələrdə tərənnüm olunmuşdur. Bu şeirləri kənardan müşahidəçi kimi yox, qırx ildən çox bir zaman kəsiyində tanıyan oxucu kimi yazıram. Və "Mənim şeir ustadım" - deyə Elşad Səferli haqqında yazmağı özümə borc bildim. Təəssüflənirəm ki, cənub bölgəsində doğulan və yazıb yaradan, eyni məktəbin (Gərmətük kənd orta məktəbi) məzunu olaraq yaradıcılığını izlədiyim və yorulmadığım bir ovqatla onun son kitabından aldığı təəssüratı qəzetin oxucularına ilə bölüşdüm, bəs bizim sinəsini döyən tənqidçilərimiz bu istedadlı şairdən nə üçün yazmırlar? Ona görəmi gündə, həftədə onunla salamlaşmırıqlar? Ona görəmi gündəlik mətbuatdan düşməyən bəsit şeir kitabların müəlliflərinin əlindən aman yoxdur? Mən yeri gəlmişkən deyərdim ki, Elşad Səferlinin şeirləri haqqında geniş məqaləmi "Ədalət" qəzetinin ədalətli əməkdaşı, poeziyasını arasdırğıdığım şair Əbülfət Mədətoğlu oxuyandan sonra dedi: "Elşad haqqında nə yaxşı yazmasın, onun şeirlərinə bələdəm, xüsusən, əyalətdə yaşayanlara yaxınlaşmalıyıq". Və yazı az sonra işiq üzü gördü. İstedadlı şair bu fikrində haqlı idi...

E. Səferlinin son şeirlərindən "Mükəfat", "Nostalji", "Atlant", "Məne dəniz bağışladın", "Dul qadın", "Bənövşə eşqi" kimi yaddaşda qorunan şeirlərin, maraqlı poemaların müəllifidir. Nə üçün belə poetik ruhlu şeirlər tənqidçilərimizin diqqətindən uzaq düşmüşdür?!

Məqələmi adını çəkdiyim "Bənövşə eşqi" şeirlərinin bəzi misralarla oxuculardan ayrılmaq istədim. Axı qar - şaxtadan zərif, leqəklı yazın ləfatəlini çiçəklərinə yaşamayan bənövşə məhəbbətli Aşiq Ələsgərin, Osman Sarıvəllinin, Səməd Vurğunun poeziyasına da qonaq olmuşdur. Və bizi inandırmışdır ki, bu zərif çiçəkə bəyüş eq vardır ki, şairlər onu sevmişlər:

Bənövşəni sevdim rənglər içinde,
Ela sevdiyim də bənövşəsidir.
Cəməm, çiçək-çiçək toxunan xalı,
Al - alvan ilməli gül döşəyidir.

Yazın bənövşəsiz gözəlliyi yox -
Bənövşədən göyçək bir göyçəyi yox.
O təkcə baharın ilk çiçəyi yox,
Həm də çiçəklərin yaz mənsəyidir.

Kiminsə diridir həmişə eşqi -
Edib varlığında o peşə - eşqi.
Elşadın könlündə bənövşə eşqi,
Ruhunu baslayan eşq beşiyidi...